

Anonymizované znenie

Preklad

C-826/19 – 1

Vec C-826/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

13. november 2019

Vnútroštátny súd:

Landesgericht Korneuburg

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. október 2019

Žalobca a odvolateľ:

WZ

Žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní:

Austrian Airlines AG

RAKÚSKA REPUBLIKA

[*omissis*]

Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg, Rakúsko)

Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg) ako odvolací súd [*omissis*] vo veci žalobcu **WZ** [*omissis*] proti žalovanej **Austrian Airlines AG** [*omissis*] o zaplatenie 250 eur s príslušenstvom [*omissis*] na základe odvolania žalobcu proti rozsudku Bezirksgericht Schwechat (Okresný súd Schwechat, Rakúsko) z 24. júna 2019 [*omissis*] vydal

Uznesenie

I. Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ kladú nasledujúce prejudiciálne otázky:

1. Má sa článok 8 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (nariadenie o právach cestujúcich), vykladať v tom zmysle, že sa má uplatniť na dve letiská, ktoré sa obe nachádzajú v bezprostrednej blízkosti centra mesta, ale len jedno sa nachádza na území mesta a druhé v susediacej spolkovej krajine?

2. Majú sa článok 5 ods. 1 písm. c), článok 7 ods. 1 a článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich vykladať v tom zmysle, že v prípade pristátia na inom cieľovom letisku v tej istej obci, v tom istom meste alebo v tom istom regióne existuje právo na náhradu z dôvodu zrušenia letu?

3. Majú sa článok 6 ods. 1, článok 7 ods. 1 a článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich vykladať v tom zmysle, že v prípade pristátia na inom letisku v tej istej obci, v tom istom meste alebo v tom istom regióne existuje právo na náhradu z dôvodu veľkého meškania?

4. Majú sa články 5 a 7 a článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich vykladať v tom zmysle, že na určenie, či cestujúcemu bola spôsobená trojhodinová alebo dlhšia časová strata v zmysle rozsudku Súdného dvora Európskej únie z 19. novembra 2009 v spojených veciach C-402/07 a C-432/07, *Sturgeon* a i., sa má meškanie vypočítavať tak, že rozhodujúci je okamih pristátia na druhom cieľovom letisku, alebo okamih prepravy na cieľové letisko, na ktoré bola vykonaná rezervácia, alebo na iné blízke cieľové miesto dohodnuté s cestujúcim?

5. Má sa článok 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich vykladať v tom zmysle, že letecký dopravca, ktorý prevádzkuje lety v rámci rozpisu letov, sa môže opierať o určitú okolnosť, konkrétne o zníženie počtu pristátí lietadiel za určitý čas spôsobené búrkou, ktorá nastala pri treťom lete predchádzajúcom dotknutému letu v rámci rozpisu letov?

6. Má sa článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich vykladať v tom zmysle, že letecký dopravca musí v prípade pristátia na inom cieľovom letisku sám ponúknuť prepravu na iné miesto, alebo o túto prepravu musí požiadať cestujúci?

7. Majú sa článok 7 ods. 1, článok 8 ods. 3 a článok 9 ods. 1 písm. c) nariadenia o právach cestujúcich vykladať v tom zmysle, že cestujúci má právo na náhradu z dôvodu porušenia povinností poskytnúť pomoc a starostlivosť upravených v článkoch 8 a 9?

II. Konanie sa prerušuje až do vydania prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie.

Odôvodnenie:

Nasledujúce skutkové okolnosti sú nesporné, resp. boli [omissis] potvrdené:

Žalobca mal potvrdenú rezerváciu na let OS 940 s odletom z Klagenfurtu (KLU) 21. mája 2018 o 18:35 hod. a príchodom do Viedne (VIE) 21. mája 2018 o 19:20 hod. a let OS 239 s odletom z Viedne (VIE) 21. mája 2018 o 21:00 hod. a príchodom na letisko Berlín Tegel (TXL) 21. mája 2018 o 22:20 hod., ktoré uskutočnila žalovaná. Žalovaná presmerovala let OS 239 z letiska Berlín Tegel na letisko Berlín Schönefeld (SXF) a skutočné letové časy boli takéto: odlet z Viedne (VIE) 21. mája 2018 o 22:07 hod. a príchod na letisko Berlín Schönefeld (SXF) 21. mája 2018 o 23:18 hod. Vzdialenosť z Viedne na letisko Berlín Tegel, resp. na letisko Berlín Schönefeld predstavuje menej ako 1 500 km, pričom vzdialenosť z Klagenfurtu nebola zistená. Dôvodom presmerovania letu z letiska Berlín Tegel na letisko Berlín Schönefeld bolo, že let by o tri minúty prekročil zákaz nočných letov na letisku Berlín Tegel. Príčinou meškania odletu bolo, že lietadlo na treťom lete predchádzajúcom spornému letu v rámci rozpisu letov malo odletieť z letiska Berlín Tegel o 14:40 hod. a o 15:45 hod. pristáť vo Viedni, no Eurocontrol z dôvodu búrok vo Viedni prideliť žalovanej prevádzkový interval až na 15:53 hod. Ďalšie lety, teda druhý a prvý let pred sporným letom v rámci rozpisu letov, boli uskutočnené do veľkej miery v súlade s letovým poriadkom, ale meškanie sa už nepodarilo dohnať. Žalovaná neponúkla žalobcovi náhradnú prepravu z letiska Berlín Schönefeld na letisko Berlín Tegel. Žalobcovi trvá cesta z letiska Berlín Schönefeld domov 41 minút a z letiska Berlín Tegel mu táto cesta trvá 15 minút.

Žalobca požiadal žalovanú o vyplatenie 250 eur ako náhrady podľa článku 5 v spojení s článkom 7 nariadenia o právach cestujúcich. Opiera sa jednak o oneskorený príchod a jednak o to, že mu nebola ponúknutá žiadna ďalšia preprava z letiska Berlín Schönefeld na letisko Berlín Tegel. Článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich sa podľa jeho názoru neuplatní, lebo letisko Berlín Schönefeld sa nenachádza v Berlíne.

Žalovaná vyjadrila nesúhlas so žalobným návrhom, navrhla zamietnuť žalobu a uviedla, že žalobca dorazil do svojho konečného cieľového miesta, ktorým je Berlín, s 58-minútovým meškaním, pričom letisko Berlín Schönefeld je vzdialené len 24 km od miesta bydliska žalobcu a letisko Berlín Tegel je vzdialené sotva 8

km od miesta bydliska žalobcu. Žalobca musel na to, aby sa dostal domov, v oboch prípadoch použiť nejaký dopravný prostriedok. Žalovaná sa ďalej opierala o existenciu mimoriadnych okolností v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich, pričom uviedla, že vznikli vážne poveternostné ťažkosti, ktoré viedli k meškaniu.

Bezirksgericht Schwechat (Okresný súd Schwechat) žalobu zamietol a uviedol, že zmena letiska z letiska Berlín Tegel na letisko Berlín Schönefeld sa nemá považovať za podstatnú zmenu trasy letu, takže nemožno vychádzať zo zrušenia letu. Meškanie netrvalo tri hodiny alebo viac. Neexistuje právo podľa článku 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich, lebo cestujúci nepreukázal, aké náklady mu vznikli v dôsledku tohto presunu.

Proti tomuto rozsudku smeruje odvolanie žalobcu, ktorého dôvody sú založené na nesprávnom právnom posúdení, pričom žalobca navrhuje zmeniť napadnutý rozsudok v tom zmysle, že sa vyhovie žalobnému návrhu.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla zamietnuť odvolanie.

Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg) má ako odvolací súd v druhom a poslednom stupni rozhodnúť o nárokoch žalobcu.

Vzhľadom na to, že prvé miesto odletu ani posledné miesto priletu žalobcu sa nenachádza v obvode Bezirksgericht Schwechat (Okresný súd Schwechat), podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 9. júla 2009 vo veci C-204/08, Rehder, bod 47, a rozsudok zo 7. marca 2018 v spojených veciach C-274/16, C-447/16 a C-448/16, flightright a i., bod 48) nie je daná právomoc súdu podľa miesta plnenia na základe článku 7 bodu 1 [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach]; na túto okolnosť však už nemožno prihliadať, lebo žalovaná sa zúčastnila konania v zmysle článku 26 ods. 1 [nariadenia č. 1215/2012].

Rozhodnutie závisí od výkladu ustanovení nariadenia o právach cestujúcich, ktorých obsah nie je taký zjavný, že by sa malo vychádzať z existencie *acte clair*. V podstate ide o výklad článku 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich, konkrétne o to, či sa toto ustanovenie uplatní na konkrétny prípad, či sa má predmetná situácia považovať za zrušenie, meškanie alebo osobitný prípad, či sa možno odvolávať na mimoriadne okolnosti a či existuje právo na náhradu z dôvodu porušenia povinností poskytnúť pomoc a starostlivosť.

O jednotlivých otázkach:

O prvej otázke:

Tak cieľové letisko Berlín Tegel, ktoré bolo plánované podľa pôvodného letového poriadku, ako aj letisko Berlín Schönefeld, ktoré bolo použité po zmene letového poriadku, sa považujú za berlínske letiská, avšak len letisko Berlín Tegel sa

nachádza v meste Berlín. Podľa zistení prvostupňového súdu trvá cesta z letiska Berlín Schönefeld do bydliska žalobcu 41 minút a cesta z letiska Berlín Tegel do bydliska žalobcu 15 minút. Účastníci konania majú odlišný názor na otázku, či sa obe letiská nachádzajú v jednom regióne. Odvolací súd predbežne vychádza z toho, že sa uplatní článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich, lebo ide o viaceré letiská v jednom regióne, odhliadnuc od toho, že sa nachádzajú v rôznych spolkových krajinách. Odvolací súd to odôvodňuje tým, že medzinárodné letiská sa vo veľkomestách spravidla nestavajú v centre mesta, ale na okraji mesta alebo mimo územia mesta.

O druhej a tretej otázke:

Žalobca má právo na náhradu, ak došlo k jednej z prevádzkových porúch uvedených v nariadení. Odmietnutie nástupu do lietadla netreba skúmať, ale do úvahy prichádza možnosť považovať presmerovanie letu na iné cieľové letisko v tom istom regióne buď za zrušenie letu, alebo za oneskorené uskutočnenie letu. V prospech riešenia, podľa ktorého sa má predmetná situácia považovať za zrušenie letu, svedčia úvahy Súdneho dvora Európskej únie uvedené v rozsudku z 13. októbra 2011 vo veci C-83/10, Sousa Rodriguez a i., bod 30, podľa ktorého upustenie od pôvodného plánu letu treba považovať za zrušenie. Bezirksgericht Schwechat (Okresný súd Schwechat) sa naopak domnieva, že predmetnú situáciu treba považovať za meškanie priletu, lebo cestujúci sa dostal do konečného cieľového miesta, teda do mesta Berlín, aj keď s meškaním. Napokon existuje možnosť, že článok 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich upravuje osobitný prípad prevádzkovej poruchy, ktorý sa nemá považovať ani za zrušenie, ani za meškanie priletu. Odvolací súd dospel k tomuto záveru na základe úvahy, že toto ustanovenie v opačnom prípade nemá nijakú pôsobnosť. Právo na prepravu na pôvodné cieľové letisko alebo na iné cieľové miesto by mohlo rovnako spočívať na článku 8 ods. 1 alebo článku 9 ods. 1 písm. c) nariadenia o právach cestujúcich. Pokiaľ chceme článku 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich priznať nejakú pôsobnosť, dospejeme k záveru, že toto ustanovenie priznáva cestujúcemu jedine právo na prepravu na pôvodné cieľové letisko alebo na iné miesto, ale nepriznáva mu ostatné práva stanovené pre prípad zrušenia alebo meškania, najmä nie náhradu, ktorá v konkrétnom prípade nebola uplatnená. Nebolo by potrebné skúmať, či existujú mimoriadne okolnosti v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich.

O štvrtej otázke:

Ak Súdny dvor dospeje k záveru, že ide o prípad meškania, vzniká problém s výpočtom tohto meškania. Vzhľadom na to, že v článku 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich je výslovne uvedené pôvodné cieľové letisko alebo iné dohodnuté cieľové miesto, sa zdá prijateľné neskončiť výpočet meškania konštatovaním, že rozhodujúce je pristátie na inom cieľovom letisku, ale rozhodujúci má byť okamih, v ktorom sa cestujúci dostane na pôvodné cieľové letisko alebo na iné dohodnuté cieľové miesto. Bezirksgericht Schwechat (Okresný súd Schwechat) síce vychádza z toho, že meškanie priletu v žiadnom

prípade nie je trojhodinové. Prehliada pritom skutočnosť, že prvým miestom odletu žalobcu bol Klagenfurt a cesta sa začala v Klagenfurte (KLU) 21. mája 2019 o 18:35 hod (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 26. februára 2013 vo veci C-11/11, Folkerts, bod 47).

O piatej otázke:

Ak Súdny dvor dospeje k záveru, že existuje právo na náhradu z dôvodu zrušenia alebo veľkého meškania priletu, treba zohľadniť tvrdenie žalovanej, že toto zrušenie, resp. meškanie je založené na mimoriadnej okolnosti. Odvolaciemu súdu je pritom známe, že Súdny dvor vo svojej judikatúre ešte neobjasnil, či okolnosti, ktoré nastali pri treťom lete predchádzajúcom dotknutému letu v rámci rozpisu letov, oprávňujú leteckého dopravcu, aby odôvodnil zrušenie alebo veľké meškanie takou okolnosťou, aj keby nastala v ten istý deň (pozri odôvodnenie 15 nariadenia o právach cestujúcich). Predmetné obmedzenie prevádzkových intervalov bezpochyby znemožnilo žalovanej uskutočniť let na letisko Berlín Tegel pred začiatkom zákazu nočných letov podľa letového poriadku. V záujme zabezpečenia vysokej úrovne ochrany cestujúcich však treba preskúmať, či treba vykonať obmedzenie na bližšiu časovú súvislosť (nezávisle od odôvodnenia 15 nariadenia o právach cestujúcich) alebo počet letov v rámci rozpisu letov.

O šiestej otázke:

Žalovaná žalobcovi neposkytla prepravu uvedenú v článku 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich. Podľa názoru odvolacieho súdu je irelevantné, že žalobca by tak či tak potreboval ďalšiu prepravu do miesta svojho bydliska. Mohlo by sa stať, že má auto zaparkované na pôvodnom cieľovom letisku alebo si cestu domov naplánoval inak, takže bez ohľadu na krátku trasu z letiska Berlín Schönefeld do miesta svojho bydliska naďalej má záujem na ďalšej preprave na letisko Berlín Tegel. V nemeckojazyčnej odbornej literatúre sa vychádza z toho, že treba ponúknuť starostlivosť ako jedlo a občerstvenie, hotelové ubytovanie, ale aj prepravu medzi letiskom a miestom ubytovania, čo sa vykladá tak, že letecký dopravca musí poskytnúť túto starostlivosť z vlastnej iniciatívy, a nie až na základe žiadosti cestujúcich [*omissis*]. Vo všeobecnosti sa vychádza z toho, že v článku 8 nariadenia o právach cestujúcich je upravená pomoc, ktorá sa odlišuje od starostlivosti v zmysle článku 9 nariadenia o právach cestujúcich. Na základe podobnosti prepravy v zmysle článku 9 ods. 1 písm. c) nariadenia o právach cestujúcich s právom na prepravu podľa článku 8 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich odvolací súd predbežne vychádza z toho, že letecký dopravca musí ponúknuť túto službu cestujúcemu aj bez jeho žiadosti (pozri tiež návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci C-83/10, Sousa Rodriguez a i., bod 62).

O siedmej otázke:

Ak vychádzame z toho, že žalovaný letecký dopravca si nesplnil povinnosť poskytnúť prepravu na pôvodné cieľové letisko alebo na iné cieľové miesto, tento

dopravca porušil povinnosť, ktorá mu vyplýva z článkov 8 a 9 nariadenia o právach cestujúcich. Vnútroštátne súdy vychádzajú z toho, že porušenie povinnosti poskytnúť pomoc a starostlivosť má za následok (len) povinnosť leteckého dopravcu nahradiť škodu [napr. rozhodnutie Amtsgericht Königs Wusterhausen (Okresný súd Königs Wusterhausen, Nemecko) z 2. februára 2017, 4 C 1350/16 [*omissis*]]. Odvolací súd však z úvah Súdneho dvora Európskej únie uvedených v jeho rozsudku z 13. októbra 2011 vo veci C-83/10, Sousa Rodriguez a i., bod 44, vyvodzuje, že porušenie povinnosti poskytnúť pomoc a starostlivosť vedie (aj) k tomu, že cestujúci majú právo na náhradu [rozhodnutie Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg) zo 7. septembra 2017, 21 R 246/17z [*omissis*]]. Keďže vnútroštátne súdy majú na túto otázku odlišný názor, je potrebné, aby o nej rozhodol Súdny dvor Európskej únie.

[*omissis*] [prerušenie konania]

Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg, Rakúsko) [*omissis*]

Korneuburg 29. októbra 2019

[*omissis*]

[*omissis*] [podpis]

PRACOVNÝ DOKUMENT